

Valsts
parāda vadības
pārskats

Valsts kase

2021

Latvija uz zaļā un ilgtspējīgā kursa

Moody's A3/Stabils
S&P Global Ratings A+/Stabils
Fitch Ratings A-/Stabils

- Latvija kā Eirozonas valsts ir regulārs emitents iekšējā un starptautiskajos kapitāla tirgos.
- Latvijas ilgtspējīgo obligāciju emisijas mērķis ir starptautiski apliecināt Latvijas stingro apņemšanos sasniegt izvirzītos mērķus klimata pārmaiņu seku mazināšanai un klimatneitralitātes nodrošināšanai, kā arī ienākumu un iespēju nevienlīdzību mazināšanai.

Ilgspējīgo obligāciju emisiju datums	13. decembris (2021)
Obligāciju termiņš	8 gadi
Apjoms	600 miljoni EUR
Kupons (fiksēta gada likme)	0,250%
Ienesīgums	0,263%
Emisijas vadošās bankas	Bardays, BNP Paribas un Credit Agricole CIB
Neatkarīgā atzinuma sniedzējs	ISS ESG - atbilst ICMA zaļo, sociālo un ilgtspējīgo obligāciju principiem

Šis ir Latvijas vēsturē pirmās valsts ilgtspējīgās eiroobligācijas. Latvija ir pirmā no Baltijas un Skandināvijas valstīm, kas emitējusi ilgtspējīgās obligācijas. Izveidotais ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvars ļauj emitēt valsts zaļās obligācijas, sociālās obligācijas un ilgtspējīgās obligācijas.

Attiecināmie valsts budžeta izdevumi

Sociālie izdevumi - 29%
Būtiskāko pakalpojumu pieejamība: sociālā iekļausana
Citi sociālie izdevumi
Videi draudzīgs transports
Ilgspējīga dzīvo dabas resursu pārvaldība un zemju izmantošana
Sauszemes un ūdens bioloģiskās daudzveidības saglabāšana
Citi zaļie izdevumi
Zaļie izdevumi - 71%

Avots: kase.gov.lv

Moody's Baa2/Stabils

- Viens no lielākajiem energoapgādes pakalpojumu sniedzējiem Baltijā
- Nodarbojas ar elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu un tirdzniecību, kā arī dabasgāzes tirdzniecību
- Latvijas Republika ir vienīgais kapitāldaļu turētājs

Zaļo obligāciju emisijas datums	17. maijs (2021)
Obligāciju termiņš	7 gadi
Apjoms	50 miljoni EUR
Kupons (fiksēta gada likme)	0,5%
Ienesīgums	0,543%
Emisijas vadošās bankas	Luminor Bank AS un Swedbank AB (publ)
Neatkarīgā atzinuma sniedzējs	CICERO Shades of Green – Tumši zaļš; atbilst zaļo obligāciju principiem

2021. gada maijā emitētās zaļās obligācijas ir daļa no programmas 200 miljonu EUR apmērā. Emitējot pirmās zaļās obligācijas 2015.–2016. gadā, Latvenergo kļuva par pirmo Austrumeiropas valsts kapitālsabiedrību un sabiedrību ar investīciju pakāpes kredītreitingu, kas emitējusi zaļās obligācijas.

Latvenergo jau vēsturiski ir veidojies kā viens no videi draudzīgākajiem elektroenerģijas ražotājiem Eiropas Savienībā, un mērķtiecīgi veiktu investīciju rezultātā ļoti nozīmīga daļa elektroenerģijas tiek saražota videi draudzīgā veidā hidroelektrostacijās. Latvenergo stratēģija paredz līdz 2030. gadam divkāršot ražošanu, kā prioritāru izvirzot enerģijas ražošanu no atjaunīgajiem resursiem.

Obligāciju emisijas rezultātā iegūtie līdzekļi tiek novirzīti ražošanas un sadales videi draudzīgu projektu īstenošanai.

Attiecināmo zaļo projektu kategorijas

Atjaunīgā enerģija un ar to saistītā infrastruktūra	
Energoefektivitāte	
Ilgspējīga dzīvo dabas resursu un zemes izmantošanas pārvaldība	

Avots: Latvenergo.lv

2021

Valsts kase

S&P Global Ratings A-/Stabils

- Vienīgais elektroenerģijas pārvades sistēmas operators Latvijā
- Vairākuma akcionārs dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas operatoram Latvijā
- Latvijas Republika ir vienīgais kapitāldaļu turētājs

Zaļo obligāciju emisijas datums	20. oktobris (2021)
Obligāciju termiņš	5,25 gadi
Apjoms	100 miljoni EUR
Kupons (fiksēta gada likme)	0,5%
Ienesīgums	0,527%
Emisijas vadošās bankas	Luminor Bank AS
Neatkarīgā atzinuma sniedzējs	Standard & Poor's Financial Services LLC – atbilst ICMA zaļo obligāciju principiem

Lai nodrošinātu energoapgādes drošību Baltijā, AST sadarbībā ar Igaunijas, Lietuvas un Polijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem īsteno vēsturē vērienīgāko (ap 2 miljardiem EUR vērtu) enerģētikas projektu, lai līdz 2025. gadam nodrošinātu Baltijas valstu elektroenerģijas sistēmas sinhronizāciju ar kontinentālās Eiropas energosistēmu.

AST ir pirmais elektroenerģijas pārvades sistēmas operators Baltijā, kas emitējis zaļās obligācijas.

Zaļo obligāciju emisijas mērķi

	Atjaunīgās enerģijas infrastruktūras projektu finansēšana
	Investīcijas pārvades tīkla modernizēšanā
	Nepārtrauktas, drošas un ilgtspējīgi efektīvas elektroenerģijas pārvades nodrošināšana visā Latvijā

Avots: AST.lv

Saturs

2021

Valsts kase

Saīsinājumi	4
Gads skaitļos	5
Valsts kases pārvaldnieka ievadvārdi	6
Latvijas Republikas kredītreitings	7
Valsts parāds	8
Centrālās valdības aizņēmumi	9
Valsts parāda portfeļa rādītāji	15
Valsts aizdevumi	16
Valsts galvojumi	17
Naudas līdzekļu vadība	18
Noderīga informācija	19

Saīsinājumi

Covid-19	Smaga akūtā respiratorā sindroma koronavīrusa 2 (SARS-CoV-2) izraisīta slimība
ECB	Eiropas Centrālā banka
EK SURE	Eiropas pagaidu atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā, ko aizdevuma veidā ES vārdā izsniedz Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
EUR	eiro/ <i>euro</i>
<i>Fitch</i>	Starptautiskā kredītreitingu aģentūra <i>Fitch Ratings</i>
FM	Finanšu ministrija
ICMA	Starptautiskā kapitāla tirgus asociācija
IKP	Iekšzemes kopprodukts
LB	Latvijas Banka
<i>Moody's</i>	Starptautiskā kredītreitingu aģentūra <i>Moody's Investors Service</i>
<i>R&I</i>	Japānas kredītreitingu aģentūra <i>Rating and Investment Information, Inc.</i>
<i>S&P</i>	Starptautiskā kredītreitingu aģentūra <i>S&P Global</i>

Piezīme

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsaucē uz Valsts kasi kā datu avotu.

Skaitļu noapaļošanas rezultātā komponentu summa var atšķirties no kopsummas. "0" – rādītājs zem 0,5, bet lielāks par 0, vai arī aprēķina rezultāts ir 0.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā.

© Dizains: SIA "Dizaina stratēģija"

Gads skaitļos

2021

Rādītājs		2020. gads	2021. gads
Makroekonomiskie rādītāji	IKP (faktiskajās cenās), milj. EUR	29 511 ¹	31 364 ²
	Pieaugums faktiskajās cenās, %	-3,6	6,9 ²
	Pieaugums salīdzināmajās cenās, %	-3,5	3,7 ²
	IKP uz vienu iedzīvotāju (faktiskajās cenās), EUR	15 525 ¹	-
	Patēriņa cenu indekss (decembris pret decembri), %	-0,5	7,9
	Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	0,2	3,3 ²
	Reģistrētais bezdarba līmenis (decembris), %	7,7	6,7
	Maksājumu bilances tekošā konta deficīts (-)/pārpalikums (+), milj. EUR	845	-1 158 9 mēnešos
	% no IKP	2,9	-3,7 ³
Valsts finanses	Valsts konsolidētā budžeta finansiālā balance, milj. EUR (atbilstoši naudas plūsmas metodoloģijai)	-1 127,1	-1 760,4
	% no IKP	-4,0	-5,6
	Vispārējās valdības parāds, milj. EUR (atbilstoši Eiropas kontu sistēmas metodoloģijai)	12 754,3	15 299,7 ⁴
	% no IKP	43,2	47,3 ⁴
	Valsts parāds, milj. EUR ⁵	12 458,7	15 259,1
	% no IKP	44,2	48,7
	Aizņemšanās iekšējā tirgū, milj. EUR	679,5	622,3
	Aizņemšanās starptautiskajos tirgos, milj. EUR	1 550,0	2 350,0
	Izsniegtie valsts budžeta aizdevumi, milj. EUR	340,1	357,5
	Izsniegto valsts galvojumu atlikums, milj. EUR	541,4	411,1

¹ Centrālās statistikas pārvaldes 16.12.2021. dati.

² FM 2021. gada jūnijā izstrādātās prognozes 2022.gada budžeta projekta sagatavošanai.

³ LB 09.12.2021. dati.

⁴ Valsts kases operatīvais novērtējums uz 25.01.2022.

⁵ Atbilstoši nacionālajai metodoloģijai (kopā ar daļēji no valsts budžeta finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm).

Avots:

Centrālā statistikas pārvalde, Nodarbinātības valsts aģentūra, LB, FM, Valsts kase, EUROSTAT

Valsts kases pārvaldnieka ievadvārdi

2021

2021. gadā turpinoties Covid-19 pandēmijai un pieaugot ar tās tālāko attīstību saistītiem riskiem, finanšu tirgi piedzīvoja izteiktas svārstības un nenoteiktību, ko gada otrajā pusē vēl pastiprināja straujais energoresursu cenu kāpums un pieaugošā inflācija. 2021. gadā būtiski palielinājās Latvijas valdības atbalsta apmērs tautsaimniecībai Covid-19 pandēmijas seku mazināšanai, izraisot ievērojamu finansēšanas nepieciešamības un līdz ar to arī aizņemšanās apjoma pieaugumu.

Neskatoties uz ielgušo nestabilitāti finanšu tirgos, Valsts kase izmantoja labvēlīgus brīžus aizņemšanās darījumiem, lai ar īpaši izdevīgiem nosacījumiem piesaistītu resursus kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai, t.sk. Covid-19 pandēmijas ietekmes mazināšanas un ekonomikas atbalsta pasākumu finansēšanai. Valsts kase, tāpat kā līdz šim, uzturēja elastīgu pieeju aizņemšanās darījumu laika un nosacījumu izvēlē, un 2021. gadā nepieciešamos resursus finanšu tirgos piesaistīja, fiksējot ļoti zemas valsts parāda apkalpošanas izmaksas un neveidojot papildu izdevumu slogu valsts budžetam ilgtermiņā, kā arī iezīmējot vairākus ievērojamus sasniegumus.

Marta sākumā Valsts kase izcenoja jaunas 10 gadu eiroobligācijas 1,25 mljrd. EUR apjomā ar ienesīgumu 0,105%, pirmo reizi fiksējot procentu (kupona) likmi 0,000% gadā, kas bija vēsturiski zemākais Latvijas parāda vērtspapīru emisijās starptautiskajos tirgos jebkad sasniegtais tik gara termiņa kupona līmenis. Šajā eiroobligāciju emisijā tika sasniegts arī uz to brīdi lielākais investoru pieprasījums gan skaita, gan apjoma ziņā. Savukārt, jūnija beigās, izmantojot situācijas finanšu tirgos stabilizēšanos, tika izcenas jaunas 7 gadu eiroobligācijas 500 milj. EUR apjomā ar ienesīgumu 0,003 % un fiksējot kupona likmi 0,000 % apmērā.

2021. gada 6. decembrī Valsts kase pirmo reizi Latvijas vēsturē emitēja ilgtermiņā valsts obligācijas ar dzēšanas termiņu 8 gadi, piesaistot finansējumu 600 milj. EUR apmērā ar ienesīgumu 0,263 % un fiksējot kupona likmi 0,250 %. Ilgtspējīgas finanses iegūst globālu nozīmi daudzos tautsaimniecības procesos, un ilgtspējīgu finanšu instrumentu piedāvājums Eiropā un pasaulē katru gadu sasniedz jaunus rekordus. Latvija pirmā starp Baltijas un Skandināvijas valstīm emitēja ilgtermiņā valsts vērtspapīrus, starptautiski apliecinot stingro apņemšanos un praktisko rīcību virzībai uz klimata neitralitātes nodrošināšanu un labklājības celšanu ilgtermiņā. Darījums piesaistīja plašu finanšu tirgus dalībnieku interesi, saņemot pozitīvas vērtspapīru investoru un Valsts kases sadarbības partneru atsauksmes. Pirmo ilgtermiņā obligāciju emisijas rezultātā saņemtos resursus plānots attiecināt uz valsts budžeta izdevumiem videi draudzīga transporta nodrošināšanai, Latvijas mežu, ūdeņu, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, iespēju nevienlīdzības un nabadzības mazināšanai un citiem uz ilgtermiņā attīstības mērķu sasniegšanu vērstiem pasākumiem. 2021. gadā ciešā sadarbībā ar iesaistītajām nozaru ministrijām izveidots ilgtermiņā obligāciju ietvars ļaus arī turpmāk emitēt valsts ilgtermiņā obligācijas, paplašinot investoru bāzi finanšu resursu piesaistei ar izdevīgiem nosacījumiem nākotnē.

2021.gadā Latvijas kredītreitings saglabāts augstajā A grupā, jo kredītreitingu aģentūras sagaida, ka, neskatoties uz ārkārtas atbalsta pasākumiem iedzīvotājiem un uzņēmumiem Covid-19 pandēmijas negatīvās ietekmes mazināšanai, ilgtermiņā fiskālās politikas principi tiks ievēroti un valsts parāds saglabāsies mērenā līmenī. Ekonomikas spēja ātri pielāgoties pārmaiņām un izturība pret Covid-19 pandēmijas ietekmi un ārējiem satricinājumiem ir Latvijas stiprā puse, kas ļauj prognozēt ekonomikas noturīgu atkopšanos un fiskālo rādītāju stabilizēšanos vidējā termiņā.

Kaspars Āboliņš
Valsts kases pārvaldnieks

Rīgā 2022. gada 4. februārī

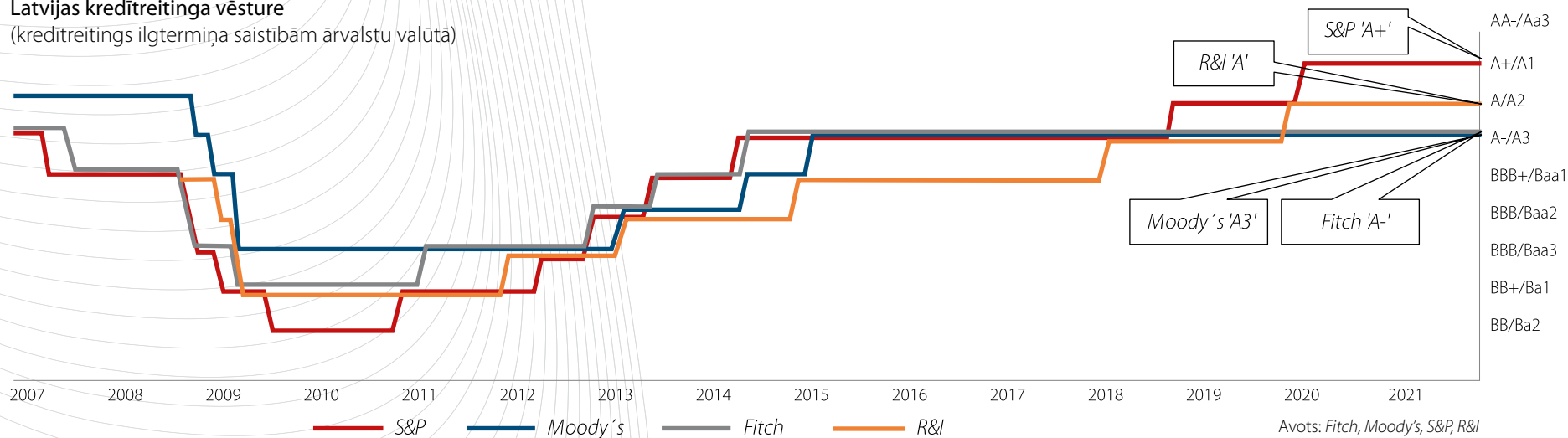
© Foto: Valts Kleins (portrets)

2021. gadā visas trīs lielākās starptautiskās kredītreitingu aģentūras (*Moody's*, *S&P* un *Fitch*) apstiprināja Latvijas kredītreitinga līdzšinējā līmenī un saglabāja nemainīgu stabilu kredītreitinga nākotnes novērtējumu. Arī Japānas kredītreitingu aģentūra *R&I* saglabāja Latvijas kredītreitingu un kredītreitinga nākotnes novērtējumu bez izmaiņām.

Galvenie faktori, kas uztur Latvijas kredītreitingu stabili "A" grupā nemainīgu:

- elastīga un uz attīstību vērsta ekonomika, kas ir uzrādījusi izturību pret Covid-19 pandēmijas negatīvo ietekmi un ārējiem satricinājumiem;
- aģentūru prognozētie ekonomikas izaugsmes rādītāji pēc Covid-19 pandēmijas ietekmes mazināšanās;
- relatīvi zems valsts parāda līmenis pret IKP un parāda apkalpošanas izdevumu zema slodze salīdzinājumā ar "A" kredītreitinga valstu vidējiem rādītājiem;
- pēc 2008.–2009. gada finanšu krīzes veiktās Latvijas fiskālās konsolidācijas un strukturālo reformu īstenošanas rezultāti;
- institucionālā stiprība, kas pamatota ar dalību ES un eirozonā;
- valdības ieguldītais darbs finanšu sektora sakārtošanā.

Latvijas kredītreitinga vēsture
(kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā)

Centrālās valdības parāds

Saskaņā ar Valsts kases operatīvajiem datiem 2021. gada beigās valsts parāds nominālvērtībā bija 15,3 mljrd. EUR, pieaugot par 2,8 mljrd. EUR kopš 2020. gada beigām.

Ievērojamu valsts parāda pieaugumu izraisīja nepieciešamība operatīvi nodrošināt finansiālu segumu Covid-19 uzliesmojuma ietekmes mazināšanas un ekonomikas atbalsta pasākumiem.

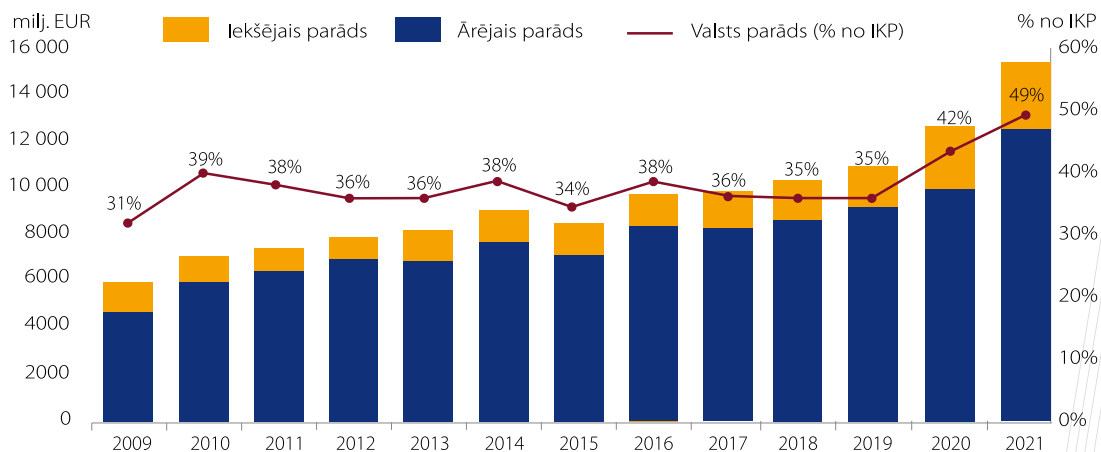
Kopējais Covid-19 atbalsta pasākumu apjoms 2020. gadā veidoja 1,3 mljrd. EUR jeb 4,4% no IKP un 2021. gadā 2,3 mljrd. EUR jeb 7,2% no prognozētā IKP (operatīvais novērtējums uz 10.01.2022.). Vislielāko īpatsvaru atbalsta pasākumu apjomā veidoja atbalsts veselības un satiksmes nozarei, dīkstāves un vienreizējie pabalsti iedzīvotājiem (t.sk. ģimenēm ar bērniem, pensionāriem un

maznodrošinātajiem), kā arī atbalsts uzņēmumiem aizdevumu, garantiju un grantu formā.

Valsts parāda struktūrā lielāko īpatsvaru veido ārējais parāds, sasniedzot 81% no kopējā valsts parāda. Lielāko ārējā parāda daļu (68% no valsts parāda kopējā apjoma) veido finanšu tirgos emitētās EIROobligācijas.

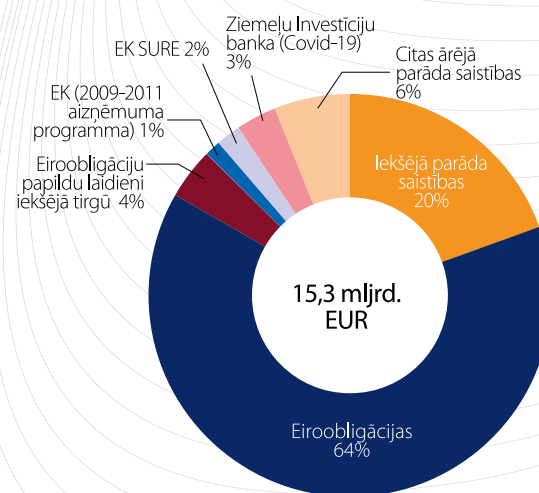
Valsts parāds 2009.–2021. gadā

(pēc nacionālās metodoloģijas, bez atvasinātajiem finanšu instrumentiem)

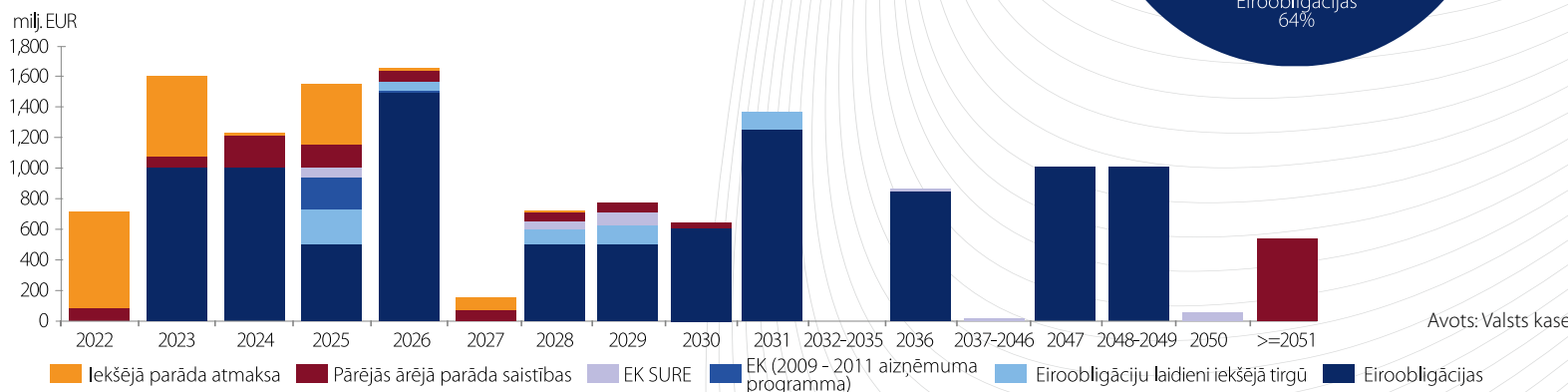

Valsts parāda struktūra 2021. gada beigās

(pēc nacionālās metodoloģijas, bez atvasinātajiem finanšu instrumentiem)

Centrālās valdības parāda atmaksas profils 2021. gada beigās (nominālvērtībā, bez atvasinātiem finanšu instrumentiem)

Avots: Valsts kase

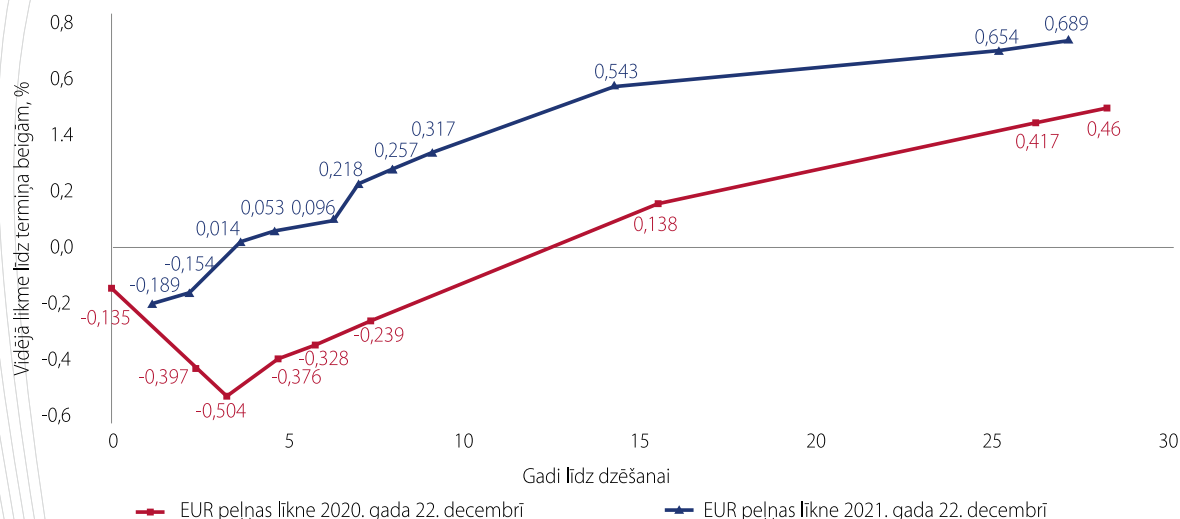
Aizņemšanās starptautiskajos finanšu tirgos

2021. gadā piesaistīts finansējums 2,972 mljrd. EUR apmērā, emitējot divas jaunas eiroobligācijas ar termiņu 7 un 10 gadi, kā arī Latvijas vēsturē pirmās ilgspējīgās obligācijas ar termiņu 8 gadi.

Arī 2021. gadā joprojām saglabājās augsta nenoteiktība saistībā ar aizvien jauniem Covid-19 izplatības viļņiem, turpinoties Covid-19 radītajai ietekmei ne vien uz valstu ekonomikām, bet arī uz pasaules finanšu tirgiem. Visa 2021. gada laikā finanšu tirgiem bija raksturīgs paaugstināts svārstīgums un nenoteiktība, ko gada otrajā pusē pastiprināja pieaugoša inflācija un straujais energoresursu cenu kāpums. Neskatoties uz ietilgušo nestabilitāti finanšu tirgos, Latvija kā emitents izmantoja labvēlīgus brīžus aizņemšanās darījumiem, t.sk. jauna finanšu instrumenta piedāvājumam finanšu sektora attīstības ietvaros, lai ar izdevīgiem nosacījumiem piesaistītu resursus kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai, Covid-19 pandēmijas ietekmes mazināšanai un ekonomikas atbalstam.

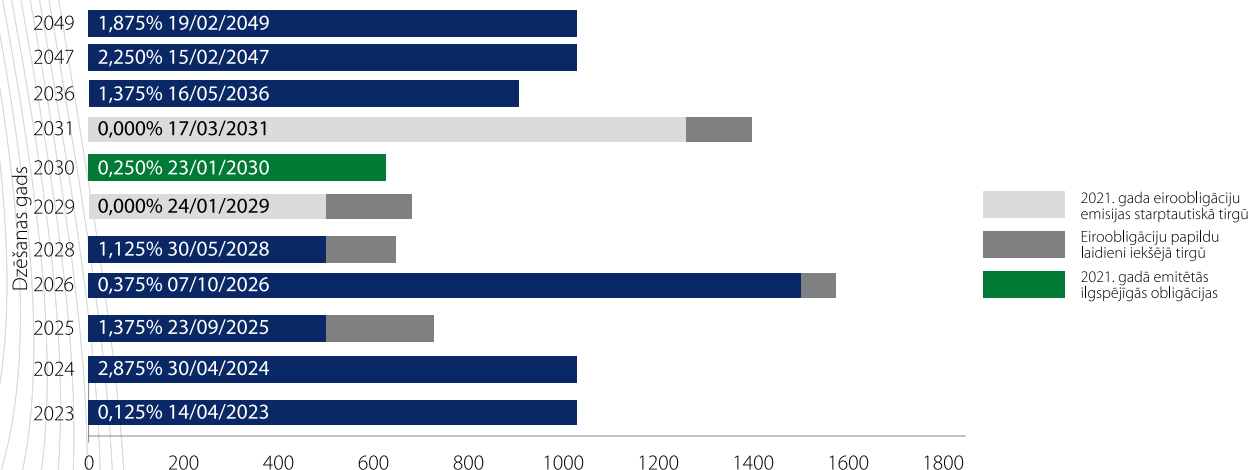
Ņemot vērā lielo kopējo finansēšanas nepieciešamību, 2021. gadā tika veikti vairāki aizņemšanās darījumi. Marta sākumā tika izcēnotas jaunas 10 gadu eiroobligācijas 1,25 mljrd. EUR apjomā ar ienesīgumu 0,105%, pirmo reizi fiksējot procentu (kupona) likmi 0,000% gadā, kas bija vēsturiski zemākais Latvijas parāda vērtspapīru emisijās starptautiskajos tirgos jebkad sasniegtais tik gara termiņa kupona līmenis. Šajā Latvijas Republikas obligāciju emisijā tika sasniegts to brīdi lielākais investoru pieprasījums gan skaita, gan apjoma ziņā – kopumā interesi par ieguldījumu iespēju obligācijās izrādīja vairāk nekā 100 investoru, kuru kopējais pieprasījuma apjoms sasniedza 2,8 mljrd. EUR. Savukārt jūnija beigās, izmantojot situācijas finanšu tirgos stabilizēšanos, tika izcēnotas jaunas 7 gadu eiroobligācijas 500 milj. EUR apjomā ar ienesīgumu 0,003% un fiksējot kupona likmi 0,000% apmērā.

Latvijas eiroobligāciju otrreizējā tirgus peļņas liknes 2020. un 2021. gadā

Avots: Bloomberg

Apdrošinātā esošās Latvijas eiroobligācijas (mlj. EUR)

Avots: Valsts kase

Pēdējos gados globālais “zaļo” un “sociālo” finanšu instrumentu tirgus ir strauji audzis un kļūst arvien būtiskāks finanšu vadībā. Ilgtspējas jautājumi integrējas finanšu sistēmas risku uzraudzībā un iekļaujas monetārajā politikā. Lai dotu pienesumu finanšu sektora attīstībai ilgtspējīgu finanšu jomā un starptautiski apliecinātu Latvijas stingro apņemšanos sasniegt izvirzītos mērķus klimata pārmaiņu seku mazināšanai un klimatneitralitātes nodrošināšanai, kā arī mazinātu ienākumu un iespēju nevienlīdzību, Latvija 2021. gada 6. decembrī pirmo reizi valsts vēsturē emitēja ilgtspējīgās obligācijas starptautiskajos finanšu tirgos ar dzēšanas termiņu 8 gadi, piesaistot finansējumu 600 milj. EUR apmērā ar ienesīgumu 0,263% un fiksējot kupona likmi 0,250%. Interesi par Latvijas ilgtspējīgām obligācijām izrādīja 120 investoru (galvenokārt aktīvu pārvaldītāji no Eiropas valstīm), investoru kopējam pieprasījumam pārsniedzot 2,5 mljrd. EUR. Latvija ir pirmā no Baltijas un Skandināvijas valstīm, kas emitējusi ilgtspējīgās valsts obligācijas.

Pirms vērtspapīru emisijas tika izveidots Ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvars. Ietvara izstrādi nodrošināja FM vadītā darba grupa, kurā bez FM un Valsts kases ir pārstāvētas vairākas nozaru ministrijas (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Ekonomikas ministrija, Zemkopības ministrija, Satiksmes ministrija, Labklājības ministrija, Iekšlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija), kā arī Pārresorsu koordinācijas centrs. Ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvara neatkarīgu novērtējumu veica starptautiskais vērtētājs ISS ESG, sniedzot apliecinājumu ietvara atbilstībai starptautiskajiem principiem un labākajai tirgus praksei.

Pirmo ilgtspējīgo obligāciju emisijas rezultātā saņemtos resursus plānots attiecināt uz 2020. – 2022. gadā veiktajiem un plānotajiem valsts budžeta izdevumiem, piemēram, videi draudzīga transporta nodrošināšanai,

Latvijas ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvara raksturojums

Ietvara sagatavošanas principi	ICMA Ilgtspējīgo obligāciju 2021. gada vadlīnijas, kā arī Zaļo un Sociālo obligāciju principi
Ietvara neatkarīgais vērtētājs	Starptautiskā kompānija ISS ESG
Vērtspapīru veidi	Ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvara kontekstā var emitēt Zaļās obligācijas, Sociālās obligācijas un Ilgtspējīgās obligācijas
Izdevumu veidi	Emisijas rezultātā saņemtos līdzekļus attiecinās uz tādiem valsts budžeta izdevumiem (piem., kapitālie, uzturēšanas, subsidijas u.c.), kas atbilst Ietvarā definētajām izdevumu kategorijām ar noteiktiem izņēmumiem
Attiecināmības periods	Valsts budžeta faktiskie izdevumi ne vēlāk kā divus gadus pirms emisijas gada, emisijas gadā veiktie izdevumi un plānotie izdevumi divu gadus pēc emisijas
Uzraudzība un pārvaldība	Finanšu ministrijas vadītā starpministriju darba grupa nodrošinās Ietvara izpildes uzraudzību, attiecināmo izdevumu identificēšanu un ziņojumu saskaņošanu
Koordinējošā institūcija	Valsts kase nodrošinās starpministriju darba grupas koordinēšanu, kā arī ziņojumu sagatavošanu kopā ar iesaistītajām ministrijām, lai nodrošinātu emisijas līdzekļu attiecināmību pilnā apmērā
Ziņojumi	Plānots investoriem nodrošināt izdevumu attiecināmības ziņojumu (<i>Allocation Report</i>) un izdevumu ietekmes ziņojumus (<i>Impact Report</i>)

Piezīme: Latvijas ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvars un tā neatkarīgais vērtētājs publicēts Valsts kases mājaslapā

Ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvars

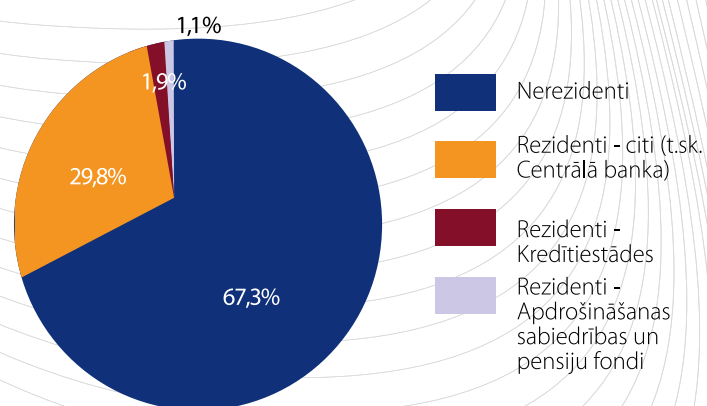
Neatkarīgā atzinuma sniedzēja ziņojums

Latvijas mežu, ūdeņu, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, iespēju nevienlīdzības un nabadzības mazināšanai un citiem klimata un uz ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu vēršiem pasākumiem. Finanšu ministrijas vadītā darba grupa nodrošinās arī ziņojumu sagatavošanu ilgtspējīgo obligāciju investoriem par obligāciju emisijā piesaistīto resursu izlietojuma atbilstību ilgtspējīgo obligāciju ietvarā definētajām izdevumu kategorijām un par šo izdevumu pienesumu Latvijas nosprausto klimata un sociālo mērķu sasniegšanā.

Ņemot vērā, ka Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai būs nepieciešami ilgtermiņa risinājumi un finansējums, ilgtspējīgo obligāciju ietvars ļaus arī turpmāk emitēt gan zaļās, gan sociālās, gan ilgtspējīgās obligācijas, piesaistot arvien jaunus investorus, kas ir viens no priekšnoteikumiem finanšu resursu piesaistei ar izdevīgiem nosacījumiem arī nākotnē.

2021. gads raksturojams ar to, ka investoru kopējais pieprasījums eiroobligāciju sākotnējā zvietošanā sasniedza vēsturiski augstāko līmeni. 2021. gadā emitēto eiroobligāciju lielāko investoru daļu veidoja aktīvu pārvaldītāji, bankas un centrālās bankas. Līdzīgi kā līdz šim, arī 2021. gada emisijās lielākais pieprasījums pēc Latvijas vērtspapīriem pamatā bija no Vācijas un Austrijas, Ziemeļvalstu, Francijas, Apvienotās Karalistes un Īrijas investoriem. Taču, kā rāda katra darījumu individuālā analīze, šo investoru īpatsvars pēc to ģeogrāfiskās lokācijas un iegādes apjoma katrā individuālajā darījumā nedaudz atšķiras atkarībā no piedāvāto vērtspapīru termiņa un veida.

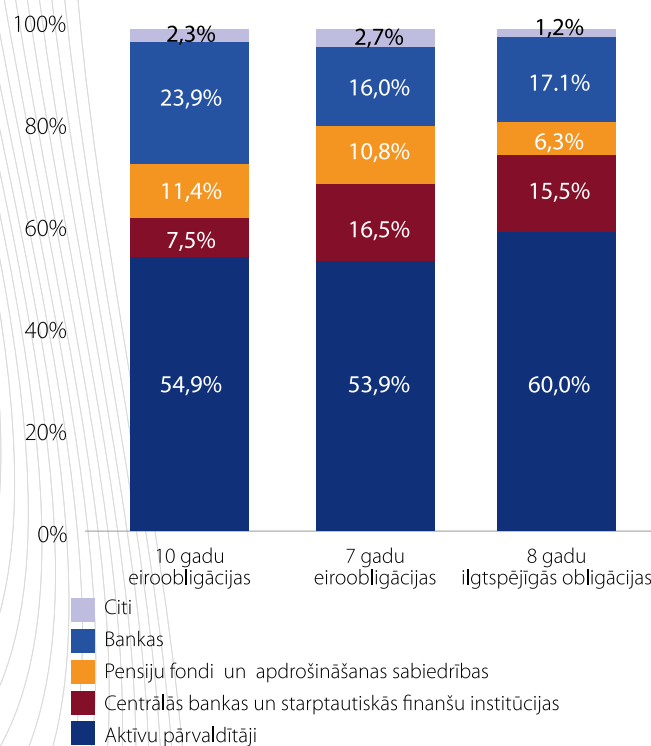
Valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīru investoru struktūra otrreizējā tirgū 2021. gada beigās

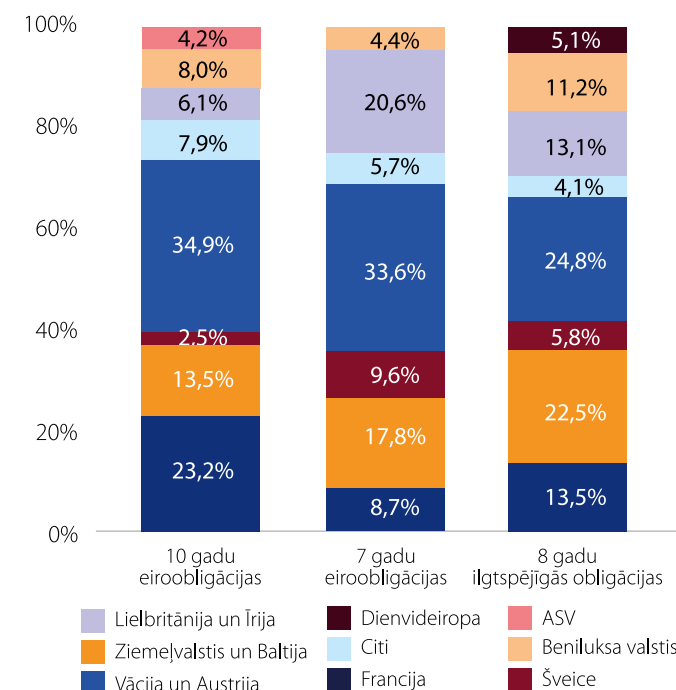
Avots: LB

2021. gadā emitēto eiroobligāciju investoru sadalījums sākotnējā izvietošanā (% no iegādes apjomu)

Pēc investora tipa

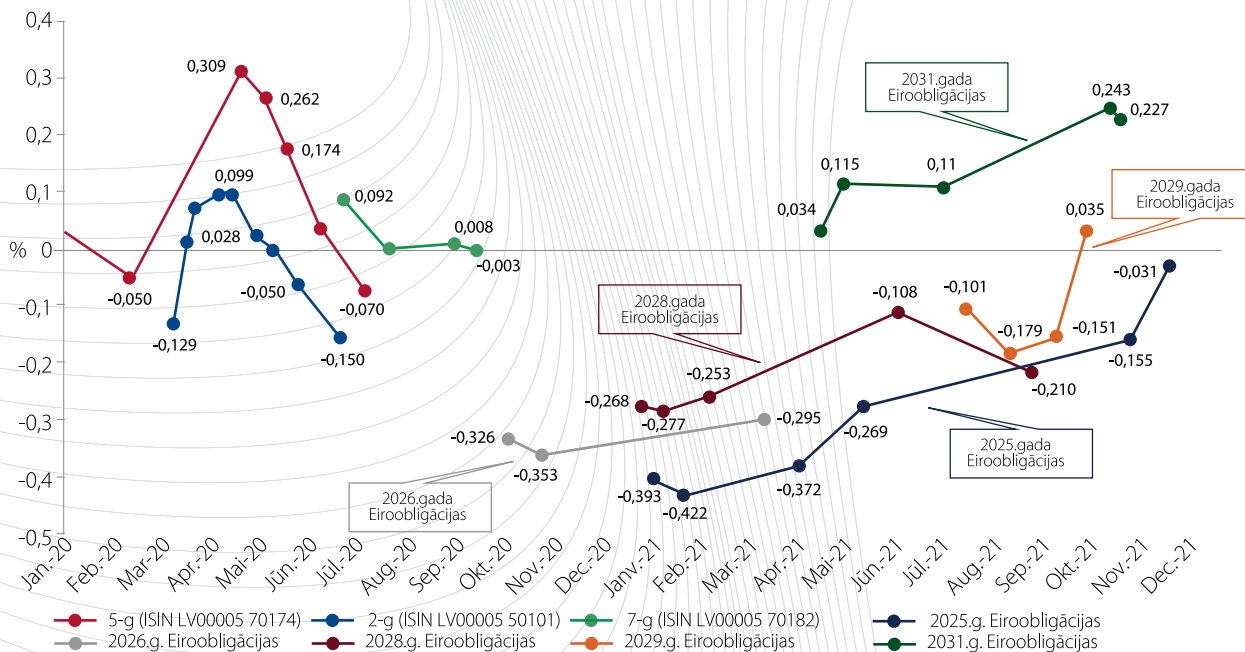

Pēc ģeogrāfiskā izvietouma

Avots: Valsts kase

2020.–2021. gadā valsts vērtspapīru konkurējošās izsolēs noteiktās vidējās svērtās procentu likmes

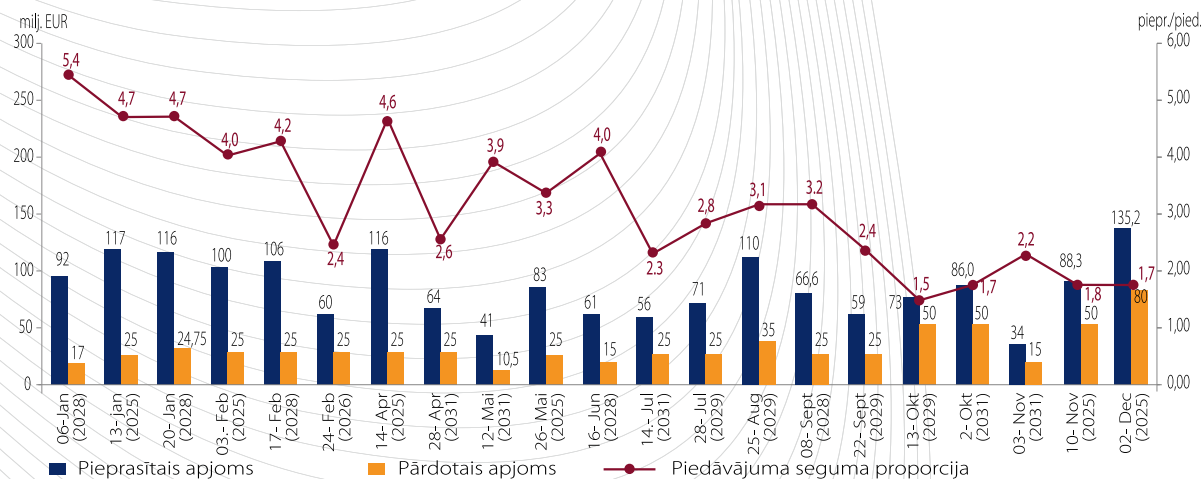
Aizņemšanās iekšējā finanšu tirgū

2021. gadā piesaistīts finansējums 0,622 mljrd. EUR apmērā, kas nodrošināts ar sākotnēji starptautiskajā finanšu tirgū emitēto Latvijas eiroobligāciju papildu laidieniem izsolēs Primāro dīleru sistēmas ietvaros.

2021. gadā nepieciešamā finansējuma piesaistei iekšējā tirgū izsolēs, izmantojot Primāro dīleru sistēmu, tika piedāvāti tikai Latvijas eiroobligāciju papildu laidieni. Jaunais instruments – eiroobligāciju papildu laidieni, kas ieviests 2020. gada oktobrī – izsolēs nodrošina iekšējā tirgus investoriem pieeju instrumentam ar augstu likviditāti un Valsts kasei ļauj elastīgāk iedarboties arī uz garāka termiņa parāda vērtspapīru regulārāku piedāvājumu iekšējā tirgū.

2021. gada izsolēs tika piedāvāts iegādāties papildu Latvijas eiroobligācijas ar dzēšanas termiņu 2025., 2026., 2028., 2029. un 2031. gadā. 2021. gadā kopā veikta 21 eiroobligāciju papildu laidien konkurējošā daudz cenu izsole un bruto emisijas apjoms iekšējā tirgū sasniedza 622,25 milj. EUR. Lai arī fiksētās vērtspapīru ienesīguma likmes izsolēs 2021. gada laikā pakāpeniski pieauga, atspoguļojot vispārējās euro tirgus likmju tendences, tomēr, pateicoties augstajam pieprasījumam, kas vidēji pārsniedza izsolēs pārdotos apjomus 3,2 reizes, 2021. gadā iekšējā finanšu tirgū tika piesaistīti resursi ar izdevīgiem nosacījumiem. Piemēram, 2021. gada februāra izsolē, kad tika piedāvāts viens no 2025. gada eiroobligāciju papildu laidieniem, tika fiksēts rekordzems ienesīguma līmenis: -0,422%. Papildu pieprasījums pēc Latvijas vērtspapīriem nodrošināja jauns Primārais dīleris – *Erste Group Bank AG*, kas pievienojās dīleru grupai 2021. gada 19. janvārī.

Sākotnējās tirdzniecības aktivitāte eiroobligāciju papildu laidien izsolēs iekšējā tirgū 2021. gadā

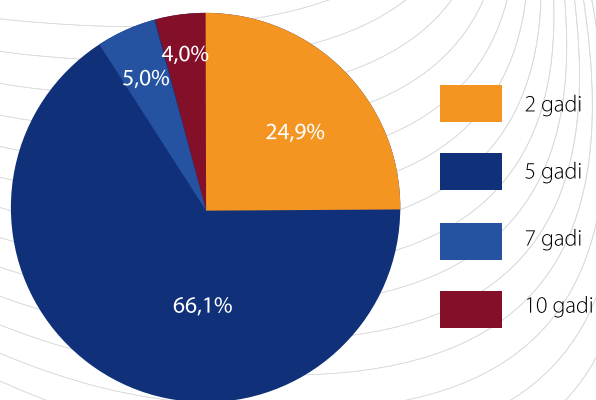
Avots: Valsts kase

Ņemot vērā, ka pēdējos gados sākotnējā tirgū tika uzturēts regulārs LV ISIN obligāciju piedāvājums vidējā termiņa segmentā (2020. gadā izsolītas 2 un 7 gadu obligācijas un papildu laidieni 5 gadu obligāciju programmai), šobrīd apgrozībā iekšējā tirgū pārsvarā ir valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri ar termiņu līdz dzēšanai no 1 līdz 5 gadiem (90,2%).

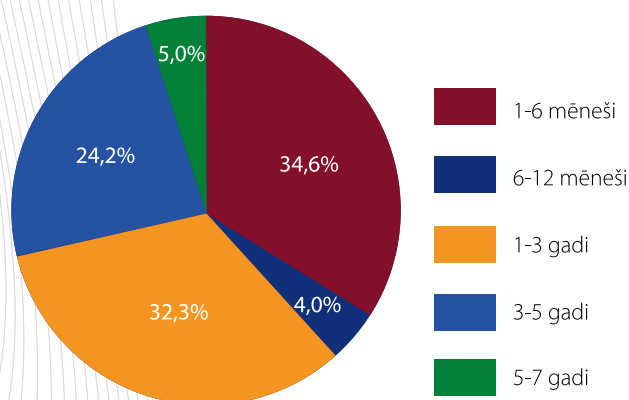
Iekšējā aizņēmuma vērtspapīri (LV ISIN) pamatā atrodas kredītiestāžu, finanšu palīgsabiedrību un centrālo banku turējumā, 2021. gada beigās šo investoru īpatsvars veidoja 95%. No kopējā apgrozībā esošo LV ISIN vērtspapīru apjoma 66% ir rezidentu turējumā.

Valsts iekšējā aizņēmuma (LV ISIN) vērtspapīri apgrozībā 2021. gada beigās (% no kopsummas)

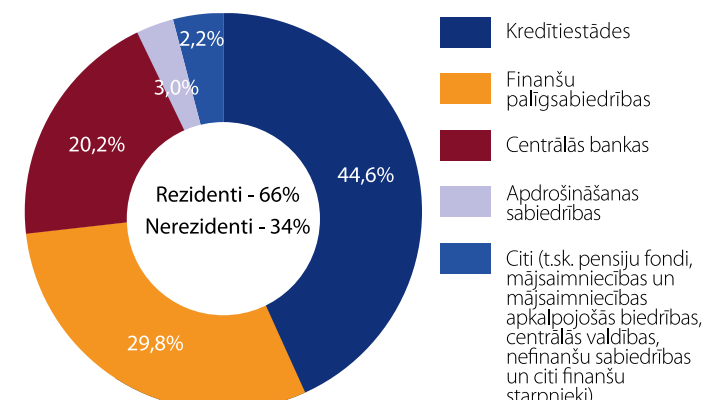
Pēc sākotnējā termiņa

Pēc atlikušā termiņa

Apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma (LV ISIN) vērtspapīru īpašnieku struktūra 2021. gada beigās

Avots: Valsts kase

Avots: LB

Aizņēmumi no starptautiskajām finanšu institūcijām

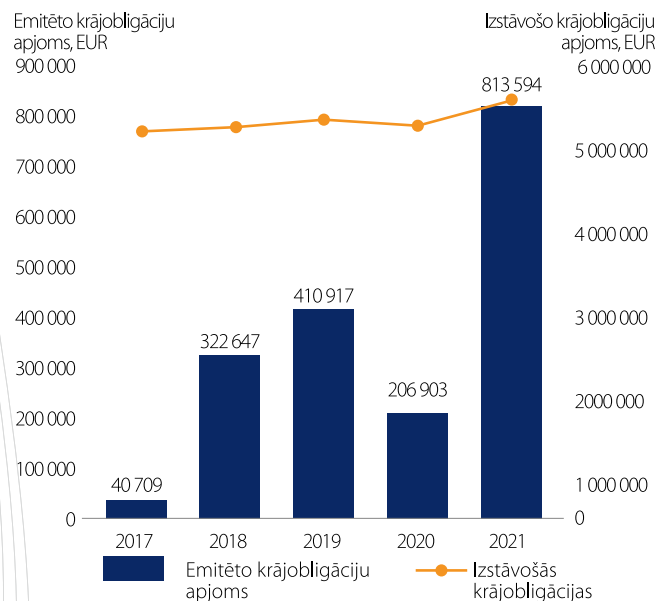
Papildus publiskajos finanšu tirgos veiktajām vērtspapīru emisijām tika piesaistīti aizņēmumi arī no starptautiskajām finanšu institūcijām spēkā esošoloģumu ietvaros. 2020. gada 8. aprīlī noslēgtā aizņēmuma līguma ar Ziemeļu Investīciju banku Covid-19 seku mazināšanas un pārvarēšanas pasākumu finansēšanai ietvaros 2020. gadā tika saņemti aizdevuma resursi 250 milj. EUR apmērā un 2021. gada sākumā saņemti atlikušie 250 milj. EUR. 2021. gada beigās tika pagarināts spēkā esošais aizņēmuma līgums 200 milj. EUR apmērā ar Eiropas Investīciju banku, lai 2022. gadā nepieciešamības gadījumā nodrošinātu aizņemšanās iespēju ES fondu projektu līdzfinansēšanai.

Ņemot vērā koordinētu Eiropas atbildes reakciju uz pieaugošo Covid-19 izplatību, EK SURE instrumenta ietvaros Latvijai 2020. un 2021. gadā kopā tika piešķirti 305,2 milj. EUR. Aizdevums tika izmantots pilnā apmērā, 2020. gadā saņemot aizdevuma pirmo daļu 120 milj. EUR apmērā un 2021. gadā atlikušo daļu 185 milj. EUR apmērā.

Krājobligācijas

Iedzīvotājiem kopš 2013. gada tiek piedāvāta iespēja veikt ieguldījumus valsts emitētajās krājobligācijās ar dzēšanas termiņiem 6 mēneši, 12 mēneši, 5 gadi un 10 gadi. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, krājobligāciju iegādes apjoms 2021. gadā bija vērojams pieaugums. Iedzīvotāji pārsvarā izvēlējusies ilgtermiņa ieguldījumus. 2021. gada beigās 10 gadu krājobligācijas veidoja 88% visa izstāvošā krājobligāciju apjoma. Krājobligāciju izstāvošais apjoms pēdējos gados būtiski nav mainījies un 2021. gada beigās veidoja 5,5 milj. EUR.

Emitētās un izstāvošās krājobligācijas 2017.–2021. gadā (nominālvērtība)

Avots: Valsts kase

Valsts parāda portfeļa rādītāji

2021

2021. gadā visi Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktie valsts parāda portfeļa struktūras parametri tika ievēroti.

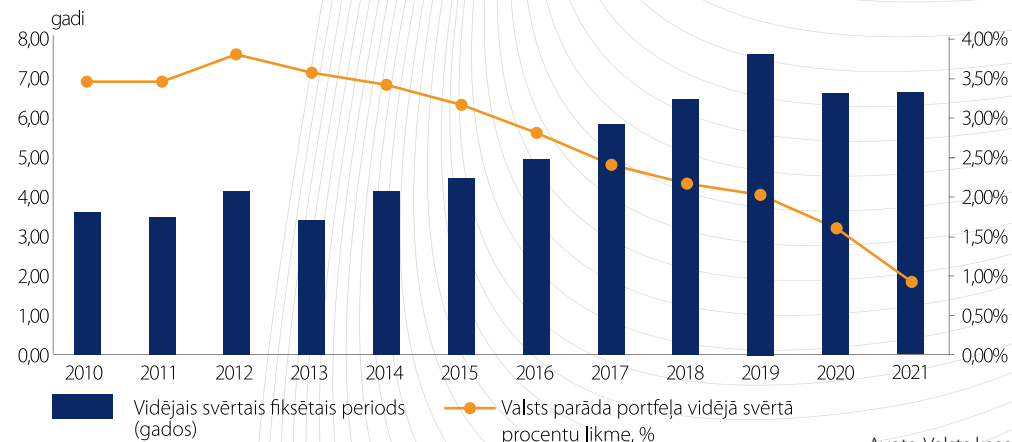
Vēsturiski zemo likmju periodā pirms Covid-19 pandēmijas tika emitētas eiroobligācijas ar atmaksas termiņiem 10 gadi un vairāk, ierobežojot parāda apkalpošanas izmaksu pieaugumu ilgtermiņā. Garāka termiņa vērtspapīru emisiju rezultātā pieauga vidējais svētais fiksētais periods (duration) un samazinājās parāda portfeļa vidējā svērtā likme. Tomēr 2020. un 2021. gadā, operatīvi nodrošinot finansiālu segumu kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai, t.sk. Covid-19 uzliesmojuma ietekmes mazināšanai un ekonomikas atbalstam ārkārtējā situācijā, resursu piesaiste veikta ar salīdzinoši īsiem atmaksas termiņiem un ar iespējami zemākām (tuvu nullei) procentu likmēm, lai mazinātu svārstīgajos finanšu tirgus apstākļos veicamās aizņemšanās izmaksu ietekmi uz valsts budžetu. Rezultātā 2021. gada decembrī duration rādītājam vērojams neliels pazeminājums pret iepriekšējo gadu, taču parāda portfeļa vidējā svērtā likme turpina pazemināties, sasniedzot 0,94% 2021. gada beigās.

Valsts parāda portfeļa struktūras rādītāji

RĀDĪTĀJI	FAKTISKIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI 31.12.2020.		FAKTISKIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI 31.12.2021.		STRATĒGIJĀNOTEIKTIE RĀDĪTĀJI	
	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem
Valsts vērtspapīru, kas sākotnējā izvietojumā pārdoti iekšējā finanšu tirgū, apjoms gada beigās	1 739,30 milj. EUR		2 274,47 milj. EUR		Apjoms apgrozībā 2025. gada beigās nav mazāks par apjomu 2019. gada beigās ¹	
Dzēšanas profils (%) no valsts parāda portfeļa	18,8 %	37,2 %	13,4 %	32,0 %	≤ 25 %	≤ 50 %
Fiksētās procentu likmes minimālais īpatsvars valsts parāda portfeli	82,1 %		80,4 %		≥ 60 %	
Procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados (duration)	6,62		6,55		5,00 – 9,00	
Tirā parāda valūtu kompozīcija	EUR 100,10 %		EUR 100,24 %		EUR 100 % (+/- 5 %)	

¹ Valsts vērtspapīru, kas sākotnējā izvietojumā pārdoti iekšējā finanšu tirgū, apgrozībā esošais apjoms 2019. gada beigās: 1 172,24 milj. EUR

Centrālās valdības parāda metrika 2010.–2021. gadā

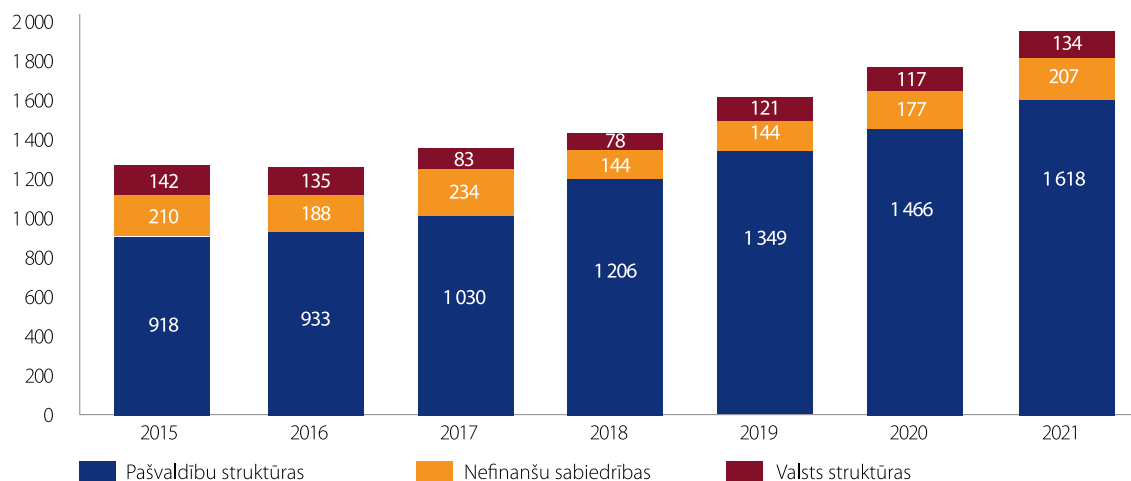
Avots: Valsts kase

Mērķus, kuru īstenošanai var izsniegt valsts aizdevumus, kā arī valsts aizdevumu saņēmēju subjektu loku nosaka Likums par budžetu un finanšu vadību. Tomēr, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumu, Ministru kabinets var lemt par valsts aizdevumu izsniegšanu Covid-19 izraisītās krīzes seku mazināšanai, novēršanai un tautsaimniecības atbalstam, kā arī Ministru kabinetam ir tiesības palielināt likumā par valsts budžetu kārtējam gadam noteikto valsts budžeta aizdevumu kopējo palielinājumu.

Likums par valsts budžetu 2021. gadam noteica valsts budžeta aizdevumu kopējo palielinājumu 484,5 milj. EUR apmērā. Kopējais valsts aizdevumu portfelis 2021. gada 31. decembrī bija 1 958,6 milj. EUR, veidojot palielinājumu 198,9 milj. EUR apmērā, salīdzinot ar 2020. gadu.

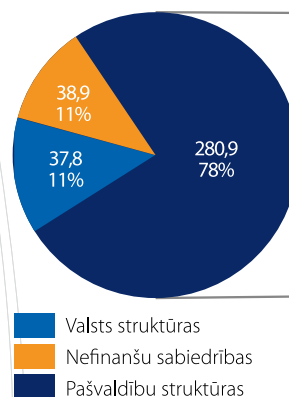
Valsts aizdevumu kredītportfelī turpina dominēt aizdevumi pašvaldībām 1 617,9 milj. EUR, kas palielinājušies par 151,5 milj. EUR, salīdzinot ar 2020. gadu. 2021. gadā noslēgti 235 aizdevumu līgumi par kopējo summu 72,9 milj. EUR ārkārtējās situācijas ietekmes mazināšanai un novēršanai pašvaldībās saistībā ar Covid-19 izplatību.

Valsts aizdevumu portfeļa dinamika 2015. – 2021. gadā (milj. EUR)

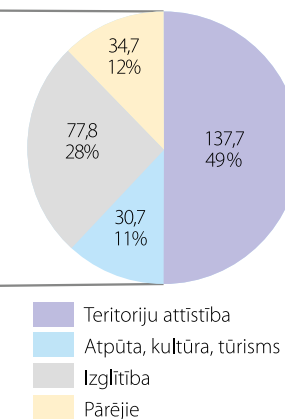

2021. gadā izsniegto valsts aizdevumu saņēmēji (milj. EUR un % no apjoma)

Aizdevumu portfelis

Pašvaldību struktūrām izsniegto aizdevumu sadalījums pa mērķiem

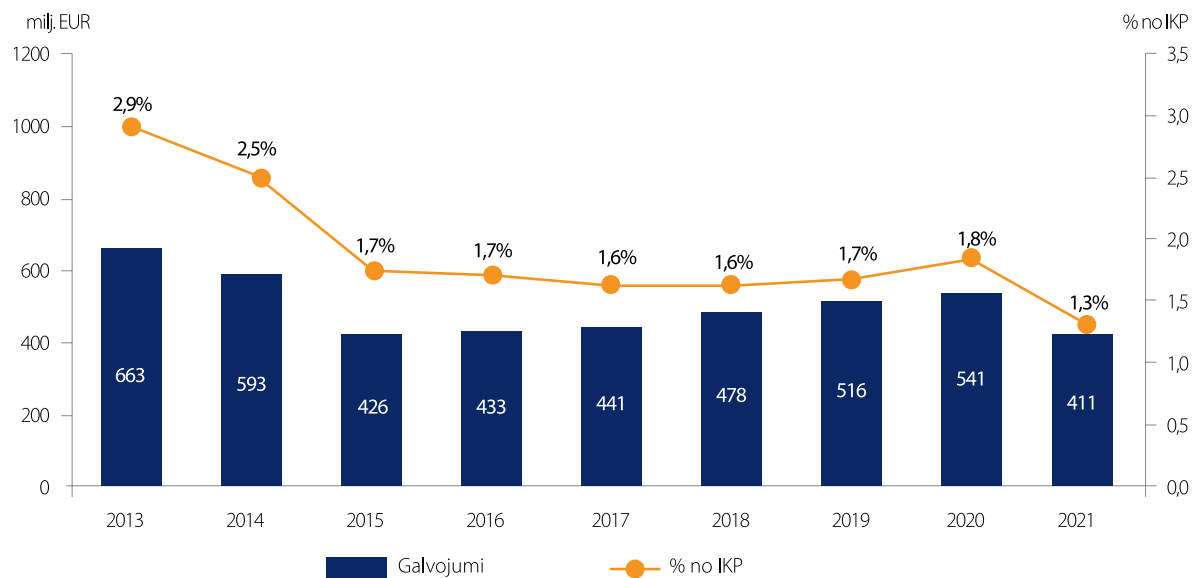
Avots: Valsts kase

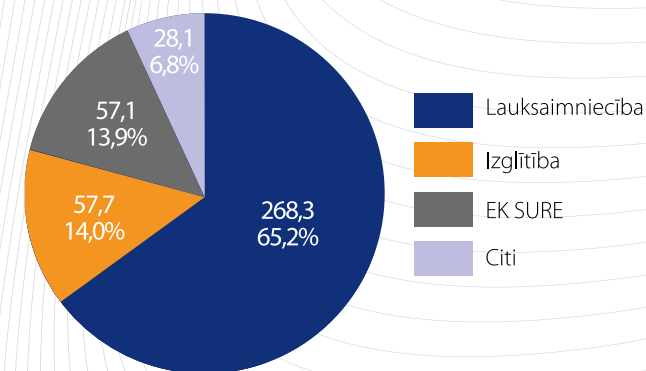
Kopējais valsts izsniegto galvojumu atlikums 2021. gada beigās bija 411,1 milj. EUR, kas ir par 134,3 milj. EUR mazāk nekā 2020. gada beigās. Valsts galvoto aizdevumu atlikuma samazinājumu galvenokārt ietekmēja tas, ka 2021. gadā 128,7 milj. EUR apmērā tika pārņemtas un pilnā apmērā izpildītas ārstniecības iestāžu valsts galvoto aizdevumu saistības. Līdz ar to, valsts galvojumu īpatsvars pret IKP 2021. gadā ir samazinājies līdz 1,3 %.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2021. gadā lielākais izstāvošo valsts galvojumu apmērs ir sniegts par Valsts attīstības finanšu institūcijas "ALTUM" saistībām, lai nodrošinātu dažādu valsts atbalsta programmu īstenošanu (mazie un vidējie uzņēmumi, lauksaimniecība, jaunuzņēmumi u.c.). 2020. gadā, pamatojoties uz Likumu par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību, EK izsniegts valsts galvojums 57,1 milj. EUR apmērā par Latvijas dalību ES atbalsta instrumentā EK SURE.

Valsts galvoto aizdevumu atlikuma dinamika 2013. - 2021. gadā

Valsts galvoto aizdevumu atlikuma sadalījums pa nozarēm 2021. gadā (milj. EUR un % no apjoma)

Avots: Valsts kase

Naudas līdzekļu vadība ietver visu Valsts kases rīcībā esošo naudas līdzekļu pārvaldīšanu un likviditātes nodrošināšanu. Naudas līdzekļu ieguldīšanas mērķis ir nodrošināt finansiāli efektīvu naudas līdzekļu pārvaldīšanu atbilstoši ieguldīšanas pamatprincipiem, nodrošinot likviditātes riska vadību un ievērojot izdevīgākos ieguldīšanas nosacījumus pieļaujamajiem ieguldīšanas darījumiem. Naudas līdzekļus pārvalda tikai Valsts kase, un nav pieļaujama šīs funkcijas nodošana citam līdzekļu pārvaldītājam.

Naudas līdzekļu un likviditātes vadība 2021. gadā īstenota joprojām lielas nenoteiktības apstākļos, kas saistīti ar globālās Covid-19 pandēmijas ieilgušo ietekmi. ECB turpināja ekonomikas stimulēšanas pasākumus

cīņai ar Covid-19 pandēmijas ietekmi, saglabājot Eirosistēmas noguldījumu iespējas uz nakti likmi mīnus 0,50% līmenī un palielinot vērtpapīru uzpirkšanas programmu apjomu, kā rezultātā 2021. gadā EUR naudas tirgus procentu likmes kļuva vēl negatīvākas.

Lai nodrošinātu finansiālu segumu atbalsta pasākumiem Covid-19 uzliesmojuma seku mazināšanai, kā arī pastāvot nenoteiktībai un riskiem saistībā ar Covid-19 pandēmijas negatīvo ietekmi, arī 2021. gadā Valsts kase ir uzturējusi resursu rezervi kontos LB un ECB, maksimāli ierobežojot finanšu riskus un nodrošinot likvīdo resursu operatīvu pieejamību finansēšanas nepieciešamības segšanai.

Noderīga informācija

2021

Valsts kase

- Valsts kase (valsts parāda vadība, izsoļu rezultāti, kredītreitinga ziņojumi, pārskati)
www.kase.gov.lv
- Valsts kases informācija investoriem
<https://www.kase.gov.lv/en/investor-relations>
- Finanšu ministrija (detalizēta informācija par Latvijas budžetu)
www.fm.gov.lv
- Centrālā statistikas pārvalde
www.csb.gov.lv
- Latvijas Banka
www.bank.lv
- Makroekonomiskais apskats
www.makroekonomika.lv
- Eurostat datubāze
<http://ec.europa.eu/eurostat>